

VÄXTODLING I SVERIGE 2040

-effekt på ogräs och skadegörare

Detta faktablad är en sammanfattning av rapporten Växtodling 2040 som tagits fram av Hushållnings-sällskapet inom projektet Gradvis. Projektet handlar om hur ett förändrat klimat kan komma att påverka lantbruket. Den fullständiga rapporten samt mer information om Gradvis hittar du på www.gradvis.se.

Ett förändrat klimat kommer att kräva nya eller förändrade strategier för att hantera ogräs och skadegörare för att växtodlingen fullt ut ska kunna utnyttja skördepotentialen under de nya odlingsförutsättningarna.

Skadeinsekter

Antalet insekter av en art beräknas att bli fler, dels genom att vissa skadedjur kommer att hinna producera fler generationer per säsong och dels genom att nya arter kan komma att introduceras. Ett tydligt exempel på en insekt som drar nytta av en längre vegetationsperiod är bladlusen. Vid en temperaturhöjning med 2 grader beräknas bladlössen kunna slutföra ytterligare 4-5 generationscykler per säsong.

Vilka skadeinsekter som finns i norra Europa begränsas i många fall av deras möjlighet till övervintring. Övervintringen begränsas idag av låga vintertemperaturer som är direkt dödliga för insekten samt av den korta vegetationsperioden som hindrar insekten att bygga upp ett tillräckligt energiförråd inför vintern. Beräkningar visar att en temperaturhöjning flyttar insekterna norrut med 200 km för varje grads höjning av temperaturen.

Svampsjukdomar

Svampsjukdomarnas omfattning påverkas av både temperatur och fuktighet. Då fuktighetsförhållanden regionalt kommer att ändra sig mycket förväntas svamparnas utveckling också förändras. Mest utsatt är höstsäden där den förlängda vegetationsperioden på hösten ger ökad risk för infektion. I södra Sverige förväntas den torrare försommaren minska infektionsrisken i vårsäd. I de norra delarna av Sverige innebär ett varmare och fuktigare klimat att infektionstrycket av svampsjukdomar generellt förväntas öka. I torrare och varmare regioner förväntas

Klimatprognoserna från SMHI visar att ett förändrat klimat är att vänta framöver. Oavsett hur den fortsatta utvecklingen av koldioxidhalten i atmosfären blir så är forskare i världen eniga om att vi redan är i ett skede där klimatet successivt håller på att förändras till följd av mänsklig påverkan. Ur ett företagsperspektiv är det dock en fördel, och kanske en nödvändighet, att vara medveten om de förändringar i klimat och väder som förutspås, samt att ha kunskap om och kunna planera och hantera de risker och möjligheter det kan innebära.





rostsvamparna på spannmål gynnas. Sjukdomar som kornets bladfläcksjuka, bomullsmögel, svartfläcksjuka och klumprotsjuka kommer sannolikt minska i omfattning i försommartorra områden. Dessa svampar är beroende av fuktig väderlek för att kunna sprida sig.

I potatis förväntas risken för angrepp av potatisbladmögel öka i Norrland och i Svealand. Behovet av kemisk bekämpning mot potatisbladmögel, med nuvarande sortmaterial och preparat, förväntas öka med 30-50 procent i norra och mellersta Sverige. Angreppen av torrfläckssjuka i potatis förväntas öka i Götaland.

Ogräs

En längre vegetationsperiod förväntas generellt ge en ökad ogräsflora. Detta förklaras med att flera arter hinna producera frö innan vegetationsperioden är över. Även en förändrad grödfördelning ger utrymme för en förändrad ogräsflora. Ökad andel höstsådda grödor ökar risken för uppförökning av de vinterannuella ogräsen.

Ökad odling av grödor med svag ogräskonkurrerande förmåga, t.ex. majs, riskerar att uppföröka ogräs som t.ex. nattskatta. Arter som betraktas som allvarliga ogräs i sydligaste Sverige förväntas sprida sig norrut, t.ex. renkavle, sandlosta, luddlosta och bägarnattskatta.

Ogräs som hönshirs (*Echinochloa crus-galli*), svinamarant (*Amaranthus retroflexus*), malörtsambrosia (*Ambrosia artemisiifolia*), kavelhirs (*Setaria viridis*) och blodhirs (*Digitaria sanguinalis*) är arter som vi inte ser idag men som förväntas etablera livskraftiga bestånd i Sverige.

Dessvärre förväntas risken för herbicidresistens öka med en mer ensidig växtföljd och ökad bekämpningsintensitet.



LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND



Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Klimatstrategiprojektet Gradvis har drivits av Hushållningssällskapet Halland och finansierats av LRF och Länsförsäkringar Halland. Detta är ett av flera faktablad som kort sammanfattar projektets resultat. Under 2010 publiceras tre forskningsrapporter: Klimatet 2040, Växtodling 2040 och Djurhållning 2040. Dessa kommer även att sammanfattas som regionalt anpassade råd som kan laddas ner från projektets hemsida www.gradvis.se.